

Haug-Schjelderup-saken.

Om dette saksanlegg var dessverre Aftenposten lørdag 2 januar kommet i skade for på første side å ha en likeså uriktig som tendensiøs forhåndsartikkel. På grunn av Aftenpostens store utbredelse og det ry avisen har for pålitelighet må jeg be om tilsvarende plass og utstyr for en beriktigelse. Selv om jeg er gått av som høyesterettsdommer vil jeg nødig stå i almenhetens øyne som en bakvasker. (Forøvrig synes jeg Aftenposten burde ha henvendt seg til advokat Jensen eller meg for å få opplysningene riktig kontrollert.)

Under overskriften "Advokat Edm. Haugs enke vil renvaske hans minne" står det nemlig: "Advokat og overlærer Edm. Haug hadde som kjent for sin død anlagt 2 private straffesaker som begge hadde sitt utspring i hans injuriersak mot direktør Sam. Knutzen for 2 år siden, - den ene mot høyesterettsdommer Ferdinand Schjelderup, den andre mot advokat Chr.L. Jensen. Hans enke ønsket ikke å la sakene falle, da hun anså beskyldningene for å være så ærekrenkende at hun måtte renvaske sin manns minne." Om mitt forhold blir det så nærmere meddelt at under Haug-Knutzen-saken "ble det dokumentert et avsnitt av dommer Schjelderups bok "Over Bakkehammen" hvor Haug beskyldes for at han under krigen skulle ha sendt et anonymt brev til den amerikanske ambassade i Stockholm med nedsettende bemerkninger om Schjelderup. - Haug var ikke kjent med beskyldningen, han hadde ikke lest boken, og han bebudet straks injuriersak mot høyesterettsdommeren."

Alt dette er uriktig, fra ende til annen.

I min bok som utkom i 1949 og hvor jeg skrev om okkupasjonstiden fra nyttår 1943 til og med april 1944 sto det ikke et ord om det i artikkelen nevnte brev. (Og heller ikke om andre, ~~ikke~~ etter form og innhold liknende brev og beskjeder som i 1944 ble sendt til Sverige og som måtte skrive seg fra Haug selv eller en av hans nærmeste medarbeidere.) Likeså uriktig, men forholdsvis betydningsløst er det at Haug da Knutzen-saken i november 1950 skulle fore, påstås ikke å ha lest boken; til meg hadde han ~~allerede fra nov. 1949~~ ^{allerede fra nov. 1949} sendt rekommanderte brev angående enkelte av bokens uttalelser om hans og mitt tidligere samarbeide, uttalelser som jeg nok tror de fleste vil finne meget skånsomme, - iallfall karakteriserte den enstemmige byrettsdom i Knutzen-saken Haugs aksjon som "sterkt klanderverdig".

Det var altså slett ikke i boken, men ganske enkelt som innkalt vitne i Knutzen-saken at jeg under rettsplikt hadde å forklare meg om hvad jeg mente kunne tjene til opplysning om Haugs aksjon. (At jeg da under straffeansvar var forpliktet til ikke å fortie hva jeg visste om de forskjellige brev til Sverige som etter

form, innhold og de bekreftelser jeg hadde fått, skrev seg fra ham eller den krets hvis ledende mann han var, sier seg selv.) Hva spesielt angår brevet til den amerikanske legasjon - som selvsagt for såvidt var "anonymt" som ethvert slikt brev i de dager enten var uten underskrift eller var underskrevet med dekknavn - var en fotostatkopien middag blitt overlevert meg fra adressaten; utenriksminister Lie, som på forespørsel fikk det av meg neste morgen, søkte og mottok derefter selv bekreftelse fra den amerikanske legasjon om at brevet stammet fra Haug; i tillegg til dette visste jeg at Haug selv hadde meddelt - til Kaare Norum - at han hadde forbindelse med den amerikanske legasjon.

Da jeg i slutten av 1950 p.g.a. sykdom ville være avskåret fra å møte personlig i retten, ble isteden mitt skriftlige svar til advokat Jensen på hans forespørsler oversendt retten og Haug selv. Da derefter Haug som et åpenbart mottrekk i 1951 hadde innkalt meg til forliksrådet, angivelig p.g.a. opplysningen om brevet til amerikanerne - altså til en blandt flere andre lignende brev og beskjeft - og ved anledningen hevdet at dette brev ikke var skrevet av ham, erklærte jeg meg villig til å la dette punkt utgå i mine opplysninger om den kommende Knutzen-sak. Jeg var på dette tidspunkt i slutten av januar 1951 blitt frisk så jeg kunne møte som mundtlig vitne og dermed la brevet til advokat Jensen utgå. All den stund jeg etter alt som ellers forelå var klar over at Haug enten hadde kjent til brevet eller i hvert fall måtte ansees som dets åndelige opphav, ville det vært det rene hykleri om jeg hadde gått med på å gi noen "uforbeholden tilbakekallelse og undskyldning". En slik erklæring var jeg nemlig kort forut, 12 januar 1951, blitt avkrevet å gi innen 15 januar og under trusel om at straffesak ellers ville bli anlagt mot meg. Erklæringen skulle forøvrig bli dokumentert, het det, i Knutzen-saken og "forøvrig gjort kjent i den utstrekning Haug måtte finne det nødvendig eller ønskelig".

Til dette kom så videre at i de forløpne uker var vi medlemmer av hjemmefrontledelsen og da særlig av den såkalte "Kretsen" i en rekke fremtredende aviser utenfor Oslo på ny blitt gjenstand for oppmerksomhet fra en av våre mest utrettelige angripere (herr Lorentz Vogt). Den første av artiklene, offentliggjort 20 november, bar ~~xxxxxx~~ overskriften "Da overlærer Haug i Oslo skulle myrdes" og ga til beste noe som ganske riktig "lyder som en wild west film, men som i seg selv er realistisk nok og hvor scenen har vært utspilt i Oslo og med meget kjente deltagere. Blant vitnene er høyesterettsjustitiarius Paal Berg, mens høyesterettsdommer Ferdinand Schjelderup

*Saken var blitt
fakt av Haug
som medens
skjedde til
saken av
1951 g*

mottok av Jensen

har meldt forfall p.g.a. sykdom. Han har imidlertid avgitt en erklæring som muligens vil lede til ny sak." ^{foranlig} Det var også blitt sørget for at innholdet i samme skribents artikkel nr. 2 "Hjemmefrontsleder som ble innstilt til likvidasjon ^{som} ~~og~~ forræder" gjennom Norsk Telegrambyrå var blitt distribuert blant avisene samtidig med at saken ble påbegynt. Den gang kom de fleste Oslo-aviser i skade for uten nærmere undersøkelse å gjengi vesentlige uttrykk fra den nevnte tendensiøse og uriktige artikkel.

Jeg vil også tilføye at de påfølgende artikler inneholdt en rekke for skribenten karakteristiske antydninger om de angrep hjemmefrontledelsen skulle ha gjort seg skyldig i mot grunnloven og mot Kongen. I en av artiklene var der også gjengitt en artikkel "Alvorlige ord" som ved nyttårstid 1945 var skrevet av en utenforstående ved samarbeide med Haug og hvor det bl.a. heter: "
.....

Da disse artikkelene var utsendt over land og strand og likeså telegrambyråets ovenfor nevnte melding, ba enkelte av hjemmefrontslederne kringkastingen om å offentliggjøre en ganske kort erklæring fra samtlige 63 av dem og deres navn. Det kan også ha sin interesse å nevne at kringkastingen avspiste oss med bare å nevne erklæringen i få ord i en sending kl. 7 om morgenen og uten å ta med et eneste av navnene. Da jeg senere beklaget meg overfor direktør Fostervoll over dette, fikk jeg det svar at man ikke kunne offentliggjøre bare den ene parts erklæring. Hertil er å si at intet ville vært bedre enn om også foranledningen - den nevnte skribents antydninger om mordplaner og kupforsøk fra vår side også var blitt kringkastet. Hans "opplysninger" ville da kommet i sitt rette lys og vår erklæring blitt desto mer effektiv.

Til slutt vil jeg for min del si at jeg ikke tror at noen som hadde rent mel i posen kunne tenke seg å utlevere sitt gode navn og rykte til Haug og dermed til hans nettop nevnte medarbeider i denne sak som hver gang hans grunnløse beskyldninger er blitt gjendrevet, likevel gjentar dem med passende mellomrom.

++

Hva Aftenpostens meddelelse om advokat Jensen angår kan det vel være tilstrekkelig å peke på at Haug under det første lærerlandsmøte efter krigen ble sterkt bebreidet at hans opptreden hadde vært farlig for motstandsbevegelsens sikkerhet. Forövrig

hevdet advokat Jensen så langt fra at hjemmefrontledelsen av denne grunn hadde planer mot Haugs liv - ~~at~~ han tvert imot latterliggjorde den tåpelige påstand som var blitt fremsatt om dette og som forøvrig etterpå ble avlivet i den ovenfor nevnte erklæring fra alle de 63 gjenlevende medlemmer av hjemmefrontledelsen, deriblant.....
.....

x) De sist her gjengitte ord avslører at samarbeidet på dette tidspunkt pågikk mellom skribenten og Haug eller hans advokat. Noen annen dødelig utenom disse to kunne jo ikke godt vite noe om den rettssak mot meg som Haug altså allerede på dette tidspunkt hadde i tanke, og som 2 mnd. senere ble satt ut i livet som et påtagelig overrumplingsforsøk. Om dette har jeg skrevet tilstrekkelig ovenfor.